

JERN LIR HORST

ZATVORENO PREKO ZIME

Prevela s norveškog
Jelena Loma

Laguna

Naslov originala

Jørn Lier Horst
VINTERSTENGT

Copyright © Jørn Lier Horst 2011
Published by agreement with Salomonsson Agency

Translation copyright © 2017 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

**ZATVORENO
PREKO ZIME**

1

Magla je nailazila s mora u raštrkanim pramičcima koji bi nalegli na mokar asfalt poput nekakvih isparenja i oslikavali malene oreole oko uličnih svetiljki.

Uve Bakerud je vozio s jednom rukom na volanu. Noć je polako zaklanjala predeo od njegovog pogleda.

Voleo je to doba godine; pre nego što opadne jesenje lišće. Voleo je taj poslednji odlazak do vikendice u Stavernu, kada valja zakucati kapke na prozore, izvući čamac na kopno i zatvoriti kuću pred zimu. Radovao bi mu se celog leta. Bio je to njegov vikend. Sam posao ne bi mu oduzeo više od sat ili dva u nedelju po podne – ostatak vremena bio je samo njegov.

Usporio je, skrenuo sa glavnog puta i šljunak mu zakrcka pod točkovima. Farovi su skliznuli preko živice od divlje ruže duž puta ka parkiralištu. Sat na kontrolnoj tabli pokazao je 21.37 pre nego što je Uve Bakerud isključio motor i izašao iz automobila na čist vazduh, slan od mora. Čula se udaljena grmljavina talasa o kopno.

Kiša je prestala da pada, a vetar je u žustrim naletima razvejao maglu. Snop svetlosti sa svetionika na ostrvcetu

Twistej preletao je preko kopna u redovnim razmacima sejući iskre odsjaja na stenama mokrim od kiše.

Umotavši se u jaknu, Uve Bakerud je zaobišao auto da iz prtljažnika povadi kese s namirnicama. Radovao se krvavom bifteku za večeru i jajima na oko sa slaninom za doručak. Muška hrana. Zavukavši slobodnu ruku u džep da opipa je li ključ tu, pošao je stazom ka vikendici na steni. Posle kratkog uspona, pred njim će pući pogled na celo more. Čak i po mraku, slutio je veličinu tog pogleda koji bi ga uvek ispunio naročitim spokojem.

Pre skoro dvadeset godina njegova porodica je na tom mestu kupila prostu, crvenu daščaru, natrulu i bez izolacije. Čim su došli do nekog novca, porušili su je i sazidali novu vikendicu na temeljima stare. Postepeno je tu sa ženom napravio njihov mali raj. Od onih prvih godina, kada je svaki slobodan trenutak posvećivao zidanju, stvorio je mesto gde se mogu opustiti, odahnuti, isključiti. Mesto gde se ne gleda na sat, gde vreme protiče nekim svojim tempom, shodno klimatskim prilikama i vlastitom nahodanju.

Spustio je kese na ploče od argilošista pred kućom i izvađio ključeve. Zrak sa svetionika ošinuo je zid i nestao. Uve Bakerud se skamenio i ostao bez daha. Stegnuo je svežanj ključeva u desnoj ruci. Usta su mu se osušila, osetio je kako mu se žmarci šire niz podlaktice i vrat.

Svetlost s tornja ponovo naiđe ne bi li potvrdila ono što je on već nazreo. Vrata su bila odškrinuta. Dovratak je bio razvaljen, brava je ležala na zemlji.

Obazreo se, ali je oko sebe video samo mrak. Tamo u žbunju se začulo nešto, krcnula je neka grana. Negde izdaleka dopirao je i lavež. A zatim, tišina. Čulo se samo šuštanje krošnji na vetru uz udarce talasa o obalu.

Uve Bakerud zakorači, dohvati vrata za gornju ivicu i povuče ih k sebi. Napipao je prekidač i upalio svetla u pred-soblju i pred kućom.

Već je sa ženom razmatrao mogućnost da se tako nešto dogodi. Čitao je u novinama o grupicama derana koji upadaju i demoliraju kuće, ali i o profesionalnim bandama koje pretresaju čitava vikend-naselja u potrazi za dragoce-nostima. Pa opet, bilo mu je teško da poveruje u to što je sad doživeo. Osećao se kao da je neko oskrnavio to mesto. Njihovo mesto.

Najgore je prošla dnevna soba. Sve fioke i ormari bili su pootvarani, a njihov sadržaj je ležao razbacan po podu. Čaše i tanjiri porazbijani, poobarani jastuci s troseda. Nestalo je sve što se moglo prodati: novi televizor s ravnim ekranom, mini-linija, tranzistor. Bife s vinom i žestokim pićima bio je opustošen – ostala je samo poluprazna boca konjaka.

Sagnuo se da podigne bocu s maketom broda koja je stajala na polici iznad kamina, sada ju je zatekao na podu, s velikom pukotinom na staklu. Dva jarbola krhkog jedrenjaka bila su slomljena. Prisetio se svih onih sati koje je proveo posmatrajući svog dedu kako, kao nekim čudom, onim grubim prstima od sitnih delova gradi pravi brod; trenutka kada je brod bio dovršen u boci, a deda povukao niti i podigao jarbole.

Pozvao je policiju i predstavio se drhtavim glasom.

„Kad ste poslednji put boravili u vikendici?“, zanimalo je operatera.

„Pre dve nedelje.“

„Do provale je, dakle, došlo negde posle devetnaestog septembra.“

Uve Bakerud se obazreo po posledicama pustošenja. Odjednom je osetio nekakvu prazninu.

„Znate li da li su obili i druge vikendice?“, upitao je policajac.

„Ne.“ Uve Bakerud pogleda kroz prozor. U vikendici Tomasa Reningena gorelo je svetlo. „Tek sam stigao.“

„Poslaćemo sutra patrolu da pogledaju“, nastavi policijski operater. „U međuvremenu, zamolili bismo vas da ne dirate ništa što ne morate.“

„Sutra? Ali...“

„Možemo li vas dobiti na ovaj broj kad budemo imali slobodnu patrolu?“

Zaustio je da se pobuni, da zatraži dolazak policije s psima i forenzičarima, ali je začutao. Proгутao je knedlu, zahvalio na pomoći i završio razgovor.

Odakle da počne? Prešao je u kuhinju da uzme metlu i đubrovnik, ali se onda setio policajčevog upozorenja da ne dira ništa. Odložio je metlu i opet pogledao kroz prozor ka susednoj vikendici.

Začudilo ga je što dole gori svetlo. Tomas Reningen je retko tu dolazio s jeseni. Pošto je petkom vodio popularnu televizijsku emisiju s gostima, imao je pune ruke posla. Pa opet, došao je tu da proslavi premijeru sezone u avgustu. Tada su Reningen i on sedeli kraj kamina na otvorenom i pijuckali konjak, a Reningen je pripovedao o zakulisnim dešavanjima uoči, tokom i posle emisije.

Dole promače neka senka pored velikih, osvetljenih prozora dnevne sobe. Možda je provaljeno u tu vikendicu, možda su čak još tamo. Uve Bakerud žurno pođe ka vratima, usput je zgrabio veliku baterijsku lampu koja je ostala netaknuta na svom mestu. Možda će policija promeniti prioritete kada budu čuli da je opljačkan i Tomas Reningen.

Staza do obale krivudala je kroz žbunje i kvrgave boriće gustih grana. Baterijska lampa osvetljavala je izlizano

---

korenje i kamenčiće, ali nije predupredila da se nekoliko puta oklizne na iglice i grančice.

U prozorima vikendice gorela su svetla, ali su oni s te strane bili previsoko, pa nije mogao da vidi unutra.

Prošarao je snopom svetlosti oko kuće, a zatim je prišao stepenicama pred ulaznim vratima. Vrata su se otvorila na vetru i udarala o ogradu trema. Uvea Bakeruda obuže jak nemir, žmarci su mu šetali niz vrat i kičmu. Shvatio je da nema čime da se brani.

Baterijska lampa je obasjala dovrtak. Na njemu su bila ista oštećenja od provale kao i na Bakerudovom, ali je nešto bilo i drugačije.

Gore, pri vrhu vrata, videle su se krvave mrlje.

2

Bilo je veče posle dugog dana.

Vilijam Visting je sedeo nagnut na trosedu i zurio u ključić na stočicu pred sobom. Bakar je oksidisao, ključ dugo nije korišćen.

Zatim je ustao i prošao kroz dnevnu sobu. Ostaci kiše počivali su u vidu krupnih kapi na spoljašnjoj strani prozora. Dole u Stavernu se neko vozilo hitne službe provlačilo kroz uličice, plavo rotaciono svetlo je bleštalo u tami, ali je bilo nemoguće utvrditi da li su to policijska patrolna kola ili sanitet. Otpratio je tu svetlost pogledom dok se nije izgubila u pravcu Helgerue. Zatim se okrenuo i iz bifea u uglu uzeo jednu bocu vina, po svoj prilici španskog. Na njoj je zlatnim brojevima pisala godina 2004. Činilo mu se da je tu bocu dobio prethodne jeseni, kada je održao predavanje u Trgovačkom društvu. Vino je izgledalo skupo, i sigurno mu nije nimalo smetalo što je odležalo toliko dugo. Voleo je vino, ali nikad nije imao ni vremena ni želje da se udubljuje u sorte grožđa, proizvođače, regije, koje ide uz hranu, a koje se može piti i samo. Dovoljno mu je bilo što je znao da prepozna dobro vino kada ga okusi.

„*Baron de Onja?*“, pročitao je osvrnuvši se u pravcu troseda.

Suzana mu se osmehnula i klimnula. Uzvratio joj je osmehom. Dve godine ranije ušla je u njegov život i zauzela važno mesto u njemu. Pre nedelju dana su, usled poplave u njenom stanu, počeli da žive zajedno. Još joj to nije rekao, ali mu je prijalao što je ona tu.

Uzeo je i dve čaše i opet pogledao ka prozoru, ali je tamo ugledao samo svoje lice. Široko lice grubih crta i tamnih očiju. Okrenuo mu je leđa, prišao trosedu i seo pored Suzane.

Na televiziji je Tomas Reningen napunio svoj trosed zanimljivim gostima koji su imali različita gledišta o zajedničkoj temi. Visting je voleo takve emisije u kojima se teška tematika mešala s lakom zabavom. Dopadao mu se i voditelj. Tomas Reningen se odlikovao dečaćkim šarmom i polazilo mu je za rukom da napravi intimnu, ličnu i opuštenu atmosferu pod studijskom rasvetom. Ponašao se kao detektiv: gostima je uvek postavljao pažljivo sročena i pametna pitanja, a umesto da ih satera u čošak kritičkim propitivanjem, izmamio bi od njih priznanja kroz prirodan tok razgovora.

Suzana prihvati čaše i spusti ih na sto, a on opet naglo ustade da ode po vadičep. Pre nego što se vratio, još jednom je gvirnuo kroz prozor. Još jedna rotaciona svetla kretala su se istim putem kao i ona prethodna. Nehotice je pogledao ručni sat i upamtio vreme: 22.02.

„Pa čestitam“, reče Suzana držeći čašu u koju joj je sipao vino.

„Kako to misliš?“

„Mislim na vikendicu.“ Osmehnula se i klimnula prema ključu na stolu.

Visting se zavalio na trosedu.

Taj dan mu je otpočeo u jednoj advokatskoj kancelariji u Oslu, gde je došao sa svojim stricem Georgom Vistingom.

Čika Georg je imao sedamdeset osam godina, a veći deo života uložio je u izgradnju svog inženjerskog preduzeća specijalizovanog za uštedu energije. Visting nikad nije dokraja razumeo šta je to podrazumevalo, ali je znao da je njegov stric razvijao i patentirao opremu za prečišćavanje vode i vazduha.

Osim toga, čika Georg je život posvetio i borbi protiv postojećeg poretka, pa je gajio urođenu averziju prema porezima i taksama. To ga je u nekoliko navrata dovelo i pred sud, što se završavalo prinudnim naplatama i uslovnim zatvorskim kaznama.

Tema sastanka kod advokata bio je testament Georga Vistinga. Ovaj ni po koju cenu nije želeo da država profitira po njegovoj smrti. Taj advokat bio je specijalista za pitanja nasledstva i razradio je dosta zamršen plan kako Georg treba da raspoláže svojom imovinom do kraja života.

Vilijam Visting je u toj raspodeli završio kao vlasnik vikendice u Vervogenu kod Helgerue s tržišnom cenom svedenom na zakonski minimum, kako bi i poreska osnovica za nasledstvo bila što manja.

Tako je postao posednik, premda mu to nije mnogo značilo. S novcem ni dotad nije imao problema, zarađivao je relativno dobro, a radio toliko da nije imao mnogo vremena za troškarenje. Osim toga, imao je i onaj drugi novac, novac od Ingrid. Kada je stradala u Africi radeći za Norad – državnu agenciju za pomoć zemljama u razvoju – Vilijam i deca dobili su milionsku odštetu. Svota je bila oročena i rasla iz meseca u mesec, a on nije imao srca da dira taj novac.

Prisetio se vremena kada su se tek bili venčali, a Ingrid zatrudnela s blizancima. Računi su se gomilali, pa su povremeno morali da skupljaju boce za kauciju kad bi plata iščilela pred kraj meseca. A sada se više nije obazirao na cene kad kupuje svakodnevne potrepštine.

Advokat je ponudio da pretrese i njegov kućni budžet kako bi mu maksimalno umanjio poreske troškove, ali mu se Visting učtivo zahvalio.

Ljudi na televizijskom ekranu su se smejali nečemu.

„Zavidim ovakvim ljudima“, reče Suzana klimnuvši ka televizoru.

Visting klimnu, iako nije razumeo na kakve je to ljude mislila. Samo mu je prijalda da sedi pored nje na tom trosedu.

„Ljudima koji rade isključivo ono što žele“, nastavila je. „Koji su spremni da rizikuju, da se odreknu onog postojanog i sigurnog u životu i umesto toga preduzmu nešto novo i uzbudljivo. Kao ova Sigrid Hedal.“

Visting pogleda u ekran. Neka žena od pedesetak godina strastveno je pričala o nečemu što je nazivala *Sejfhorajzon*.

Suzana ga pogleda iskosa. „Zamisli, ima preko pedeset godina, dala je otkaz na mestu menadžerke u privredi i otišla u Adis Abebu da volontira za siročiće. Za to treba hrabrosti.“

Visting klimnu. Sviđala mu se ta Suzanina strana.

„I Tomi je takav.“

Mislila je na Lininog dečka Danca. Godinu dana pre toga Tomi Kvanter je dao otkaz na mesto brodskog stjuarda kako bi sa nekoliko drugara uložio novac u otvaranje restorana u Oslu. Visting se slagao s tim da je Tomi sanjar, ali to nije bila osobina koju je on nužno cenio.

Posle sastanka s advokatom ranije tog dana, on i Suzana su večerali sa Linom u Tomijevom restoranu. Visting je tad prvi put bio tamo, i saznao je da je to više od mesta za obedovanje. Bio je to kompleks na tri nivoa zvani *Šazam stejšn*: u podrumu se nalazio noćni klub, u prizemlju kafić, a na spratu restoran.

Tomijeva nadležnost bili su restoran i kuhinja. Nije odvojio vreme da jede s njima, ali se postarao da dobiju tri predjela

i jela, kao i desert. Hrana je bila dobra, tu nije imao zamerki. Ali gde su se deli svi ti gosti u prometno popodne petkom? Tek je šaćica stolova bila zauzeta, a činilo se da konobari nemaju mnogo posla. Ako je tako bilo svakog dana, Tomijevoj investiciji se nije smešio srećan ishod.

Nikad nije dokraja razumeo šta je njegova ćerka videla u Tomiju. Bio je on i pametan i načitan, a čak je i Visting zapazio njegov šarm. Međutim, nimalo mu nije ulivao poverenje. Nije čak posredi bila ni nekadašnja presuda zbog kršenja zakona o opojnim sredstvima, pa ni Tomijeva povremena tvrdoglavost i sebičnost. Visting naprosto nije smatrao da njegova ćerka treba da ulaže u budućnost s takvim čovekom.

Povremeno bi se Visting zapitao da li je posredi samo to što mu je ona ćerka, ali je sumnjao u takav odgovor. A poslednjih nekoliko puta kada ih je video zajedno, izgledalo mu je kao da je i Lina počela da uviđa Tomijeve mane. Iznervirale bi je neke njegove reči i postupci, a Visting je morao priznati sebi da ga je radovalo što ga više ne posmatra nekritički kao ranije.

„Ako nisi spreman da rizikuješ s nečim novim, ne možeš računati da ćeš ikad postići bilo šta“, nastavila je Suzana. „A šta zapravo i imaš da izgubiš? Ma koliko puta da izgrešiš, uvek ćeš naučiti nešto novo. Svako iskustvo je vredno, dobro kao i loše.“

Neko od gostiju u emisiji nije uspeo odmah da odgovori na pitanje koje mu je upućeno, a u toj tišini Visting začu udaljeno zavijanje policijske sirene.

Podigao je čašu sa stola, ali je nije odmah prineo usnama.

„Zar bi i ti otvorila restoran?“, upitao je.

„Pa i bih“, odgovorila je iznenađeno i osmehnula mu se. „Možda ne baš restoran, ali neki umetnički kafić, recimo.“

Život mi izgleda suviše kratko da tavorim kao sad sa sastancima, budžetiranjem, skresavanjima i projektima.“

Suzana je bila pedagog i već godinama je radila s mladim azilantima. Proteklih godina posao joj se sve više svodio na administraciju, pa je sedela u kancelariji bez ikakvog dodira s tom decom kojoj je želela da pomaže.

„Kako bi se zvao?“, upitao je spustivši netaknutu čašu s vinom.

„Kako to misliš?“

„Ako si mislila da otvoriš kafić, sigurno si razmišljala i kako bi ga nazvala.“

Odmahnula je glavom.

„Sigurno ne *Šazam stejšn*.“

Osmehnula se.

„Zapravo, to je zanimljivo ime.“

„Stvarno?“

„*Šazam* je čarobna reč, iz persijskog. Mi kažemo sezam – sezame, otvori se. A kažemo i susam.“

„*Susam stejšn*?“

Nasmejala se. Oko očiju i u uglovima usana proširili su joj se zruci sitnih bora. Njene smeđe oči boje oraha zablistale su uhvativši odsjaj sveća na stočiću.

Visting pruži ruku da opet uzme onu čašu, ali se telefon oglasio i pre nego što ju je dotakao. Na ekranu je zasvetlelo OPERA, što je bila interna skraćenica za policijsku operativnu službu.

Kratko se javio, a dispečer mu se predstavio jednako šturo.

„Provala u više vikendica u Guslandu.“

Visting je ćutao. Znao je da to nije sve.

„U jednoj je pronađeno telo muškarca.“

3

Vilijam Visting je zalupio vrata automobila za sobom i podigao kragnu jakne.

Na malom parkiralištu su se, pored dva civilna automobila, nagurala dvoja patrolna kola, kao i vozilo hitne pomoći.

Veče je bilo hladno. Pred licem mu se stvarala tanana koprena pare iz vlastitog daha. Iz daljine su dopirali zvuci talasa koji su se dizali i tonuli. Vlažan morski povetarac milovao je kopno noseći sićušne čestice soli.

Prešao je do drugog kraja parkirališta, odakle je vodila staza kroz žbunje. Posle pedeset metara pukao je pogled na obalu. Uglučane stene stapale su se sa crnim morem. Reflektor sa svetionika na jednom od ostrvaca šibao je prema kopnu ostavljajući svetlucav trag na uzburkanoj površini vode.

Skroz uz obalu nazirao je obrise neke vikendice. U dva-tri prozora videla se slaba svetlost. Pred njom su šibali zraci više baterijskih lampi. Zatim se začulo paljenje agregata i celu fasadu kuće obasja jarka svetlost. Ugledao je kako se na vetru uvrću crveno-bele policijske trake. Bleštali su fluorescentni delovi na policijskim uniformama, a sve to je pratio

prigušen zvuk motorola, telefona i tihog žamora. Svuda oko njih vladala je jesenja noć, hladna i bez zvezda.

Visting pognu glavu pred ostrim naletom vetra i produži ka njima. Bezbroy puta dotad zvali su ga na slične zadatke. Pa opet, dolazak na uviđaj nikad mu nije postao rutina. Nikad nije oguglao na prizor iskidane kože, mrtvih ljudi, beskrajnog očajanja njihovih najbližih. Previše je puta video proizvod besmislenog nasilja, svaki put sve svirepijeg i nemilosrdnijeg. Takva razmišljanja o prošlosti ispunjavala su ga nekakvom melanholijom od koje bi postao razdražljiv i zatvoren.

Na stazi se mimoišao s dvoje radnika hitne pomoći koji su mu išli u susret praznih ruku. Lica su im bila ozbiljna i samo su mu kratko klimnuli u pozdrav.

Policajac kom je dopalo zaduženje operativnog rukovodioca akcije podigao je traku da propusti Vistinga. Ulazna vrata na vikendici bila su otvorena. Delovi dovratka bili su razvaljeni prilikom provaljivanja. Već otud su se videle žrtvine noge. Velike čizme s grumenjem zemlje na đonovima.

Dobio je kratak izveštaj koji nije sadržao ništa novo u odnosu na ono što je već saznao u telefonskom pozivu dvadeset pet minuta ranije.

Espen Mortensen je stigao tu pre njega. Mladi forenzičar je upravo oblačio belo zaštitno odelo.

„Hoćeš li sa mnom?“, upitao ga je.

Visting klimnu, ali se zadovoljio time da preko cipela navuče kaljače pre nego što se popeo uz stepenice.

Oruđe kojim su obijena ulazna vrata ostavilo je lako uočljiv trag u predelu brave. Iverje je štrčalo na sve strane, a okovani deo bio je izvaljen iz dovratka. Na kamenim stepenicama videle su se krupne kapi krvi. Pri vrhu vrata mrlje su bile razmazane, kao da se neko oslonio o njih krvavom šakom.

Espen Mortensen prvo napravi dva snimka šireg plana, a tek onda zakorači u kuću. Visting pođe za njim kroz tesno predsoblje. Policajac koji ga je dočekaao ostao je napolju.

Žrtva je bio muškarac, ležao je potrbuške u neprirodnom položaju. Jedna ruka bila mu je savijena pod telom, a druga opružena u stranu. Debela, crna rukavica bila je natopljena krvlju. One prljave čizme sezale su mu skoro do kolena. Nosio je crni džemper, a na glavi je imao crnu fantomku.

Visting ga je zaobišao.

Pod telom se razlila lokva krvi po drvenom podu. Morao je da pravi krupne korake kako ne bi zgazio u nju.

Pokojnikovo lice bilo je okrenuto u stranu. Crna fantomka koja ga je prikivala imala je dugačku poderotinu na prednjem delu, negde pri sredini čela. Bleda poderana koža visila je s obeju strana, a iz otvorene rane štrčali su parčići kostiju lobanje.

Napolju zalaja službeni pas, nestrpljiv da krene u potragu. Visting čučnu oslonivši se rukama o kolena.

Iza proreza na fantomki oči su bile širom otvorene, a jabučice izbuljene. Usne su mu bile zavrnutе unatraške, kao da se još bori za vazduh.

Visting je tako čučeci posmatrao smrt skoro minut pre nego što je ustao i obazreo se. Krv je prštala ostavivši za sobom apstraktne motive na lamperiji. Na više mesta se, kao i na ulaznim vratima, nalazio krvav otisak šake. Izgledalo je kao da je žrtva posrtala pre nego što se konačno stropoštala.

Iz bare na podu vodili su lepljivi otisci đonova ka izlazu. Ko god da je bio tu, zgazio je krv pre nego što je pobegao s lica mesta.

„Ko ga je pronašao?“

Visting je to pitanje doviknuo onom policajcu koji je stajao u dnu stepenica.

„Komšija“, odgovori ovaj uperivši prstom ka vikendici nešto više odatle. „I kod njega je provaljeno.“

„Da li je ulazio?“

Uniformisani policajac odmahnu glavom.

„Stigao je samo do vrha stepenica.“

Visting začuta pokušavajući da izgradi celovit utisak. Ujedno je nastojao i da zapazi detalje koji bi mogli biti presudni u daljoj istrazi.

To mu je obično dobro išlo. Prvi utisak sa lica mesta često mu je, uz dugogodišnje istražiteljsko iskustvo, pomagao da izgradi krhki kostur teorije.

Mesto zločina je poput umetničkog dela. Svaki detalj slike, sve od najsitnijeg poteza četkicom, pa do gotove celine, odavao je slikara.

Pogledom se vratio u osvetljenu prostoriju. Vikendica je bila ukusno opremljena mešavinom modernog i starinskog nameštaja. Boje su bile čiste i svetle, i međusobno su se lepo slagale.

Provalnici su za sobom ostavili lako uočljive tragove. Fioke i ormari bili su pootvarani, sa niskog stočića u uglu samo su raskačeni kablovi nagoveštavali da se tu nekad nalazio televizor, a zidovi su na više mesta imali svetlija četvorougona polja tamo gde su nekad visile slike.

Visting ponovo pogleda žrtvu, pa uzdahnu odmahujući glavom. Nije uspevao da uklopi sve u celinu, ali nije mu polazilo za rukom da odredi šta se tačno ne uklapa.

„Da li je pronađeno oružje?“, upitao je.

Espen Mortensen odmahnu glavom, pa prenese pitanje dalje, policajcu koji je čekao pred kućom.

„Traže ga sada sa psima“, odvrati ovaj.

„A oruđe kojim je počinjena provala?“, zanimalo je Vistinga. Uperio je prstom ka razvaljenom dovratku.

5

Nils Hamer je stigao u policijsku stanicu pola sata ranije, pa je otvorio vrata Vistingu.

Hamer je bio krupan čovek, nekih pet centimetara viši od Vistinga, nadurenog lica. Važio je za osobenjaka, ali i sposobnog istražitelja koji je ozbiljno shvatao svoj posao. Bio je istrajan, što je u tom poslu bila neophodna osobina. Hamer nikad nije odustajao, uvek bi se potpuno predao poslu. Kao i sam Visting, Hamer bi postao takoreći opsednut rasvetljenjem nekog slučaja. Njih dvojica su proveli bezbroj sati u toj stanici, skicirajući, planirajući i ispijajući kiselu kafu. Zato je Nils Hamer uvek bio prvi kog bi Visting zatražio kad treba da oformi istražnu grupu.

„Stiže i Torun“, rekao je Vistingu.

Blago je zaudarao na pivo, ali nije bio vidno pijan. Mnogima su se poremetili planovi za taj petak večer.

„Okej.“ Visting klimnu. Bilo je dobro što će i Torun Borg biti tu u uvodnoj fazi istrage. Bila je efikasna, temeljna i visoko stručna. „Poćemo sastanak kad bude stigla.“

„Pokrenuo sam potragu za tvojim mobilnim“, nastavio je Hamer pošavši ispred njega stepeništem ka istražnom odeljenju.

Vistingu to nije palo na pamet. Njegov mobilni je sve to vreme emitovao signale. Preko baznih stanica, teleoperater je mogao odrediti gde se nalazi telefon. Ta pomisao ga je obradovala i dala mu vetar u leđa.

„Negde je u gradu“, nastavi Hamer. „Telenor upravo gasi i pali predajnike da mu što preciznije odredi položaj.“

„Kad možemo očekivati rezultate?“

Hamer slegnu ramenima.

„Za petnaest-dvadeset minuta, recimo. Nadajmo se da auto nije u pokretu.“

Zahvalivši mu, Visting pođe u svoju kancelariju. Uključio je računar, trebalo mu je nekoliko minuta da se poveže na mrežu. Za to vreme je morao da obavi dva poziva. Prvo je okrenuo broj Kristine Tis, bila je to nova tužiteljka koju su zaposlili pošto je unapređeni Audun Vet i otišao iz njihove stanice.

Kristina Tis je imala uspešnu karijeru advokata odbrane u Oslu, ali ju je napustila i iselila se iz velikog grada. Bila je ubedljivo najkvalifikovaniji kandidat za mesto nadzornog organa i prihvatila je to znatno lošije plaćeno mesto. U tom trenutku bila je i dežurno lice, pa je predstojeća istraga automatski potpala pod njenu nadležnost.

Kristina Tis se javila posle prvog zvonjenja.

„Pokušavala sam da te dobijem“, rekla je. Zvučala je usiljeno, blago iznervirano. „Moram znati šta se dešava.“

Visting se nakašljao i u tri minuta joj izneo slučaj. Zamišljao ju je dok je govorio. Blago rumena od uzbuđenja, budnih, smeđih očiju.

„Jesi li ti dobro?“, upitala je pošto je čula celu priču.

„Jesam“, uveravao ju je Visting.

Čuo ju je kako lista neke papire. Sigurno je beležila dok je on govorio.

„Šta imamo za početak?“

„Zasad ništa konkretno, ali još je rano.“

„Okej. Ne mogu da dođem, deca spavaju i ne smem da ih ostavim.“

„Trebaće nam pravnik“, reče Visting. „Hoćeš li da potražim nekog drugog da preuzme ovu istragu?“

„Ne“, smesta je odgovorila. „Već sam se čula s majkom, stiže iz Lilestrema za koji sat. U međuvremenu me izveštavaj telefonom.“

Obećavši da će pozvati ukoliko se bude desilo nešto dramatično, Visting je završio razgovor.

Zatim je morao da dođe do Tomasa Reningena. Podrazumevajući da poznati voditelj krije svoj broj telefona, pozvao je Norvešku državnu televiziju. Predstavio se i rekao da je od presudne važnosti da dobije informaciju kako da stupi u kontakt s Tomasom Reningenom.

Dežurna sekretarica zvučala je iskusno. Izvinila se Vistingu što mu ne može dati broj telefona i zamolila ga je da sačeka. Čuo je kuckanje po tastaturi.

„Imam mobilni i mejl-adresu njegovog agenta Ejnara Hejera“, pojasnila je. „Da li vam to nešto znači?“

„Dovoljan mi je broj telefona.“

Izdiktirala mu je broj.

„Hvala. Znaite li kada je snimljena večerašnja emisija?“

„To je bio direktan snimak.“

„Šta to znači?“

„Ranije se emisija snimala prethodnog dana, ali smo time gubili na aktuelnosti. Sada se snima četiri sata ranije i emituje se bez montaže.“

Visting je preračunao napamet.

„Dakle, snimanje se okončalo u osamnaest časova?“

„Tako je.“ Napravila je pauzu. „Da li želite da razgovarate s nekim ko je nadležan za obezbeđenje?“

„Ne, ukoliko to bude potrebno, zvaću ponovo.“

Završivši i taj razgovor, pozvao je agenta. Ovaj mu se javio izveštačeno ljubaznim tonom.

Visting se predstavio i zatražio način da stupi u kontakt s Tomasom Reningenom.

„Daću vam broj mobilnog, ali nisam siguran da će vam se javiti.“

„Zašto?“

„Obično ga pozovem posle emisije da mu kažem kako mi je izgledalo, ali večeras mi se nije javljao.“

Visting pogleda kroz prozor. Video je helikopter kako nisko nadleće fjord.

„Kada ste se poslednji put čuli?“, upitao je

„Juče. Smem li da pitam o čemu je reč?“

„Neko mu je provalio u vikendicu kod Helgerue.“

„Dobro, biće onda zahvalan što ste nam javili.“ Agent mu je izdiktirao broj. „Ako se ne bude javljao, bolje je da mu napišete poruku nego da je ostavljate na govornoj pošti.“

„Hvala lepo.“

„Mogu li još nekako da pomognem? Oko praktičnih stvari u vezi s tom provalom?“

„Zasad ne možete, ali imam vaš broj.“

Napolju je onaj helikopter lebdeo u mestu. Reflektor je uperio u predeo kod luke. Nešto je čekao.

Visting ukuca Reningenov broj telefona, a zatim ustade i priđe prozoru. Odmah mu se oglasila govorna pošta. Visting prekide vezu. Memorisao je broj telefona.

Tišinu u prostoriji narušio je Nils Hamer kroz razglas.

„*Locirali su ti telefon. Negde je kod Grebena.*“

Napolju se helikopter nagnuo u stranu i polako okrenuo ka istoku. Greben je izvorno bio običan peščani sprud između reke Logen i Larvičkog fjorda, ali je danas tu nikla povećana industrijska i lučka zona koja se poput nekakvog creva pružala ka moru. Bilo je tamo dosta mesta na kojima se moglo sakriti vozilo, ali prilaz je bio samo jedan.

„*Postavićemo blokadu na keju kanala*“, dodao je Hamer.

Visting prestade da zuri u onaj helikopter i pogleda svoj odraz u prozoru. Na kiši su mu se crte lica razlile do neprepoznatljivosti. Kapci su mu se sklopili i tako je, žmureći, pokušao da sabere misli.

Bio mu je to prvi zadatak posle dužeg bolovanja. Uvek je doživljavao svoj posao kao izazovan ali inspirativan, ali mu se prethodnog leta osetio nedoraslo. Sve više posla, a sve manje resursa doveli su do neprekidnog opterećenja koje se završilo u fizičkoj i mentalnoj iscrpljenosti.

Na bolovanju je proveo tri meseca. Kada se vratio, shvatio je da nije bio nezamenljiv i da je mogao prepustiti drugima više posla i odgovornosti.

Sada je osluškivao svoje telo, pitao se da li je spreman. A onda se rešio. Uzeo je jaknu s naslona stolice i odlučno zakoračio ka vratima.